

**Gezonde basis voor iedereen 2020-2023
1 november 2019**

2019-15723

Aan de leden van de raad,

Het college van burgemeester en wethouders stelt u voor op grond van de Wet Publieke Gezondheid, artikel 2, te besluiten tot:

1. Vaststelling van het beleid een Gezonde basis voor iedereen, nota volksgezondheid 2020-2023.
2. Voor de uitvoering van een deel van de activiteiten uit een Gezonde basis voor iedereen een budget van € 54.068,- per jaar beschikbaar te stellen in de periode 2020-2023;
3. Het budget van €54.068,- per jaar te onttrekken aan de algemene reserve in de jaren 2020-2023;
4. De begroting dienovereenkomstig te wijzigen.

De secretaris,

De burgemeester,

Aldus besloten in de openbare raadsvergadering van

De griffier,

De voorzitter,

portefeuillehouder: Meij, R. de
informatie: Willemijn van Poortvliet
telefoon: 078 770 36 91
e-mail: awg.van.poortvliet@zwijndrecht.nl
bijlagen: Gezonde basis voor iedereen
ter inzage:

Toelichting

Inleiding

Een gezonde basis voor iedereen is belangrijk, omdat inwoners daarmee langer gezond blijven en mee kunnen blijven doen. Met een gezonde basis werken we aan preventie om (erger) te voorkomen. Deze nota is opgesteld vanuit de Wet publieke gezondheid (Wpg) die voorschrijft dat er vierjaarlijks een nota publieke gezondheid opgesteld moet worden. Naast het wettelijk kader zijn verschillende ontwikkelingen meegenomen, zowel op nationaal als lokaal niveau.

Belangrijke uitgangspunten vanuit de Zwijndrechtse ambities zijn preventie, een inclusieve samenleving en een structurele aanpak voor een duurzaam resultaat.

Idealiter zouden we bij deze nota de evaluatie van de nota volksgezondheid periode 2016-2019 presenteren. De GGD heeft echter besloten een evaluatie te doen na afloop van de periode. Deze volgt dus in het begin van 2020. Uit een voorlopige evaluatie blijkt wel dat op verschillende thema's zaadjes zijn geplant die we pas later kunnen oogsten. We zien namelijk al wel mooie resultaten ontstaan, maar een lange adem is noodzakelijk. Daarover in de nota Gezonde basis voor iedereen meer.

Voorgaande jaren werd er een regionale nota door de GGD opgesteld. Dit keer is een lokale nota opgesteld met input van de GGD. Dat is een integrale nota voor een gezonde basis voor iedereen geworden met input vanuit de verschillende beleidsterreinen, van sport, armoede en jeugd tot groen en milieu. Hierin staan de lokale interventies voorop, aangevuld met de verplichte wettelijke taken uit de Wpg die veelal regionaal opgepakt worden.

De beschreven interventies in de nota zijn gebaseerd op het concept positieve gezondheid en een zestal determinanten (factoren die grote invloed hebben). Deze zijn toegelicht in de nota. Vervolgens is de nota opgebouwd op basis van de verschillende wettelijke taken: gezondheidsbevordering, ziektepreventie, gezondheidsbescherming en de overige taken crisisorganisatie en epidemiologie en monitoring. Daarin komen verschillende thema's aan bod om te werken aan de publieke gezondheid.

Gezonde leefstijl

Voor een gezonde leefstijl werken we verder aan borging van de JOGG (jongeren op gezond gewicht) aanpak, dit vraagt immers om een lange adem. Aanvullend daarop zetten we stevig in op een ketenaanpak in dit kader. Daarnaast zetten we ook in op verslavingspreventie. We stimuleren een rookvrije generatie bij onder andere sportverenigingen. En zetten we in op de preventie van het gebruik van alcohol, softdrugs en lachgas onder jongeren. Te veel jongeren in Zwijndrecht gebruiken genotmiddelen. De preventie van het gebruik van genotmiddelen doen we onder meer via de methode De Gezonde School en Genotmiddelen (DGSG) op alle VO scholen. Daarin zoeken we ook naar verbinding tussen de scholen onderling. Ook zoeken we de samenwerking met sportverenigingen, dat is immers de plek waar jongeren makkelijk alcohol krijgen.

Mentale gezondheid

Voor de mentale gezondheid van jongeren werken we toe naar een integrale aanpak binnen het opvoedklimaat van de scholen. Daarin moeten ook ouders en andere opvoeders betrokken worden. Ook deze ambitie is een bekende, omdat het versterken van de mentale gezondheid een lange adem vraagt.

Gezondheidsvaardigheden

Voor gezondheidsvaardigheden zetten we in op deskundigheidsbevordering van zorgverleners. Zodat zij mensen met lage gezondheidsvaardigheden kunnen herkennen en de zorg op hen aan kunnen sluiten.

Vitaal ouder worden

Voor de vitaliteit van ouderen zetten we de huidige integrale GIDS-aanpak voort. Door middel van koffiebijeenkomsten, huisbezoeken en andere initiatieven zetten we in op financiën, depressie, lichamelijke gezondheid (incl. valpreventie) en participatie.

Gezonde leefomgeving en milieu

Voor de gezonde leefomgeving en milieu zetten we in op natuurinclusief bouwen, gezond klimaatbeleid, een gezonde groenvisie om zo de negatieve consequenties van klimaatverandering te beperken en de gevolgen van exotische fauna te beperken. Verder werken we aan het verbeteren van de kwaliteit van lucht, bodem, water en hinder van geluid. Denk aan scherpere streefwaarden en het stimuleren van fiets of OV. Regionaal wordt ook samen gewerkt aan het beheersen van emissies van schadelijke stoffen door bedrijven.

Gezondheid en hygiëne

In het kader van gezondheid en hygiëne wordt ingezet op preventie van gehoorschade. Denk aan het beperken van het geluidsniveau en voorlichting opnemen in het evenementenbeleid en evenementenvergunning.

Infectieziektebestrijding

Voor de infectieziektebestrijding zetten we in op een hogere vaccinatiegraad. Deze is in onze regio aan de lage kant. Hiervoor wordt met name regionaal meer gedaan in de informatievoorziening en worden ongevaccineerde 16-18 jarigen opnieuw opgeroepen. Daarnaast wordt het thema seksuele gezondheid verbreed naar onderwerpen als emancipatie LHBT, maar ook het voorkomen van ongewenste zwangerschappen.

Eerder genomen besluiten (met datum en nummer)

Nota volksgezondheid 2016-2019, 17 november 2015, 2015-13256.

Beoogd resultaat

Met deze beleidsnota beogen we een gezonde basis voor iedereen in Zwijndrecht en geven we uitvoering aan de Wet publieke gezondheid.

Argumenten

1.1 Wettelijke taak opstellen nota volksgezondheid

Op grond van de Wpg hebben we de wettelijke taak om vierjaarlijks een nota volksgezondheid op te stellen. De huidige nota loopt tot en met 2019.

1.2 Ambitie om te werken aan een gezonde basis voor iedereen

In Zwijndrecht hebben we de ambitie om te werken aan een gezonde basis voor iedereen om (verergering van) gezondheidsproblemen te voorkomen. Het resultaat hiervan is dat inwoners langer gezond blijven en mee kunnen (blijven) doen. Een gezonde basis voor iedereen werken we aan door middel van de in de nota genoemde doelstellingen en activiteiten.

1.3 Preventie vraagt om een lange adem

Ook in de vorige nota was veel aandacht voor preventie. Preventie staat erom bekend een lange adem nodig te hebben. Het gaat immers veelal om gedragsverandering. Daarom is het belangrijk om nu opnieuw in te zetten op preventie, zoals de gezonde leefstijl en mentale gezondheid.

2.1 Budget is nodig om de activiteiten uit te voeren

Zonder budget kunnen de preventieve taken voor gezondheidsbevordering, zoals de JOGG aanpak niet uitgevoerd worden en kunnen de ambities niet worden waargemaakt.

2.2 De middelen beschikbaar stellen is een bevoegdheid van de raad.

3., 4. en 5. Dit zijn de technische besluitpunten waarmee het budget in de begroting verwerkt wordt

De middelen waren voor de vorige nota tot en met 2019 beschikbaar gesteld.

Kantttekeningen/risico's

Discontinueren van de huidige inzet op preventie doet de opgebouwde resultaten teniet: preventie heeft een lange adem nodig.

Als de gevraagde middelen niet beschikbaar gesteld worden betekent het dat we stoppen met de lokale gezondheid bevorderende activiteiten. De consequentie hiervan is dat we niet langer inzetten op de gezonde leefstijl in de vorm van de JOGG-aanpak. Het aantal kinderen met overgewicht zal dan opnieuw stijgen. De inzet op preventie van het gebruik van verslavende middelen zal veel kleiner worden, waardoor de beschreven ambities niet gehaald worden. In de praktijk zal het aantal jongeren dat gebruikt toeneemt en een rookvrij generatie op meer plekken binnen de gemeente niet gehaald worden. Daarnaast kan ook de ambitie om het aantal kinderen en jongeren met stress en psychische belasting niet verminderd worden. Als laatste zullen ook gezondheidsvaardigheden niet bevorderd worden en zullen we moeten stoppen met de burgerhulpverlening bij een hartstilstand.

(Extern) draagvlak

In 2018 is, in het kader van de toekomstverkenning, een bijeenkomst met partners georganiseerd om input op de halen. Daarnaast is de input vanuit de PSU gezonde basis meegenomen.

Uitvoering

Na vaststelling van de nota wordt met de GGD, die een deel van de uitvoering voor haar rekening neemt, en andere partners de nota tot uitvoering gebracht.

Communicatie

De nota wordt gedeeld met de partners die hebben meegedacht voor de toekomst in het proces naar deze nota.

Personeel/organisatie/SCD

n.v.t.

Financiën

Voor de uitvoering van de verschillende wettelijke taken zijn de volgende middelen nodig:

	Kosten op jaarbasis
Gezondheidsbevordering	
Lokale activiteiten	€ 54.068
Gezondheidsbevordering GGD	€ 70.892
Ziektepreventie	
JGZ	€ 968.377
GIDS	€ 46.000
Gezondheidsbescherming en overige taken	€ 766.105

Het overgrote deel van het totaal benodigde budget is al in de begroting 2020-2023 verwerkt aangezien we de begroting van onze verbonden partijen volgen. In dit geval de dienst Gezondheid en Jeugd, en de inzet van de ontvangen GIDS-middelen (Gezond in de stad) van het rijk.

De middelen € 54.068,- per jaar voor de lokale activiteiten ten behoeve van gezondheidsbevordering zijn nog niet opgenomen in de begroting. De afspraak met de gemeenteraad is dat er alleen budget geraamd wordt voor de duur waarvan beleid of een plan is vastgesteld. 2019 is dus het laatste jaar dat het budget in de begroting was opgenomen.

De noodzaak om te werken aan een gezonde basis voor iedereen is groot, we wensen immers voor al onze inwoners een gezonde basis om mee te kunnen doen en (verergeren van) ziekte te voorkomen. De doelgroep in Zwijndrecht die dit nodig heeft is ook groot. Daarom wordt u voorgesteld het genoemde bedrag ook in de periode 2020-2023 beschikbaar te stellen. Gelet op het formeel gezien tijdelijke karakter, kan het bedrag uit een reserve gedekt worden, in dit geval de Algemene Reserve.

De GIDS-middelen zijn aan ons toegekend t/m 2021, echter doordat de activiteiten pas het tweede jaar zijn opgestart loopt de financiering een jaar voor op uitvoering. Hierdoor is er t/m 2022 geld beschikbaar. Het is de algemene verwachting dat de geldstroom vanaf 2022 doorloopt en dus beschikbaar is voor de gehele duur van het nu voorliggende beleid. Mocht dit niet het geval zijn, dan wordt u hierover uiteraard geïnformeerd en zal besloten moeten worden of bepaalde activiteiten het laatste jaar niet uit te voeren, dan wel extra middelen beschikbaar te stellen.

Betrouwbaar financieel meerjarenbeeld

Wetende dat preventie een lange adem vraagt is de verwachting dat we ook na de vier jaar van deze nota een nieuwe nota opstellen om toe te werken naar een gezonde basis voor iedereen. Vanuit dat oogpunt zal in de kadernota 2021 een voorstel volgen om de middelen structureel (dus ook na 2023) in de begroting te gaan verwerken.

Het wel opnemen zorgt namelijk voor een betrouwbaarder financieel meerjarenbeeld. Uitgangspunt blijft wel uiteraard dat er geen geld wordt uitgegeven zolang er geen plan of beleid is vastgesteld.